

EDITORS

PROF. DR. RAUL D.S.G. CAMPILHO
ASSOC. PROF. DR. PARVIN AHANCHI
EMIL RAUL OGLU AGAYEV

IITH INTERNATIONAL ISTANBUL SCIENTIFIC RESEARCH CONGRESS PROCEEDINGS BOOK

ALGERIA, AZERBAIJAN, CANADA, CHINA, GEORGIA, INDIA, INDONESIA,
IRAN, KOSOVO, KUWAIT, MAURITIUS, MOROCCO, NAMIBIA, NEPAL,
NIGERIA, PAKISTAN, PHILIPPINES, PORTUGAL, SPAIN, TÜRKIYE,
UZBEKISTAN, VIETNAM.

ISBN: 978-605-73228-5-2

ALGERIA, AZERBAIJAN, CANADA, CHINA, GEORGIA,
INDIA, INDONESIA, IRAN, KOSOVO, KUWAIT,
MAURITIUS, MOROCCO, NAMIBIA, NEPAL, NIGERIA,
PAKISTAN, PHILIPPINES, PORTUGAL, SPAIN, TÜRKIYE,
UZBEKISTAN, VIETNAM.

11TH INTERNATIONAL ISTANBUL SCIENTIFIC RESEARCH CONGRESS PROCEEDINGS BOOK

OCTOBER 15-17, 2022
(ONLINE & FACE TO FACE PARTICIPATION)
ISBN: 978-605-73228-5-2

EDITORS

PROF. DR. RAUL D.S.G. CAMPILHO
ASSOC. PROF. DR. PARVIN AHANCHI
EMIL RAUL OGLU AGAYEV

BZT AKADEMI YAYINEVİ®
BZT ACADEMY PUBLISHING HOUSE 2021©

TURKEY, GERMANY
TR: +90543 671 0123 GR: +491774586777

11TH INTERNATIONAL ISTANBUL SCIENTIFIC RESEARCH CONGRESS

OCTOBER 15-17, 2022

ONLINE & IN-PERSON PARTICIPATION
ISTANBUL, TÜRKİYE

CONGRESS PROCEEDINGS BOOK

EDITORS

PROF. DR. RAUL D.S.G. CAMPILHO
ASSOC. PROF. DR. PARVIN AHANCHI
EMIL RAUL OGLU AGAYEV

BZT AKADEMİ YAYINEVİ®

TURKEY, GERMANY

TR: +90543 671 0123 GR: +491774586777

internationalistanbulcongress@gmail.com

<https://www.internationalistanbulcongress.com/>

All rights reserved

BZT AKADEMİ YAYINEVİ®

BZT ACADEMY PUBLISHING HOUSE 2021©

Publishing Date: 21.10.2022

ISBN: 978-605-73228-5-2

CONGRESS ID

CONGRESS NAME

11TH INTERNATIONAL ISTANBUL SCIENTIFIC RESEARCH
CONGRESS

DATE AND VENUE

OCTOBER 15-17, 2022

*ONLINE & IN-PERSON PARTICIPATION (ISTANBUL, TURKEY)
(FROM 22 DIFFERENT COUNTRIES)*

ORGANIZERS & PARTICIPANT INSTITUTIONS

BZT Academy, Turkey

Azerbaijan National Academy of Science, Azerbaijan

Social Communication University, Portugal

Tetova University, North Macedonia

Presidents of Organization Committee

Prof. Dr. Prof. Dr. Maria José DOS- SANTOS

Assoc. Prof. Dr. Parvin AHANCHI

President of Scientific Committee

Prof. Dr. Muhlise COŞGUN ÖGEYİK

President of Coordinators'

Baha Ahmet YILMAZ

ACCEPTED PAPERS

94 Turkish Participants

146 Foreign Participants

%60.5 Foreign Participant Rate

%39.5 Turkish Participant Rate

REFUSED PAPERS

2 Turkish Participants

2 Foreign Participants

EVALUATION PROCESS

All Submissions Have Passed a Double-Blind Referee Evaluation Process

All Responsibility for the Works Belongs to the Author

İÇİNDEKİLER/CONTENTS

COMPARISON OF THE EFFICACY OF MULTI-MODAL NEUROFEEDBACK FROM 5 AND 14-CHANNEL EEG HEADSET: A PILOT STUDY	1
Günet Eroğlu	
EFFECT OF FINE AND COARSE SAWDUST PARTICLES ON ENGINEERING PROPERTIES OF GYPSUM PLASTERS.....	7
Ahmet Hayrullah SEVİNÇ, Muhammed Yasin DURGUN	
EVALUATION OF WASTE HAZELNUT SHELL AND SUNFLOWER STALK ASHES IN GYPSUM PLASTERS	15
Ahmet Hayrullah SEVİNÇ, Muhammed Yasin DURGUN	
Harmonia axyridis (Pallas, 1773) (COLEOPTERA: COCCINELLIDAE)'e KARŞI BAZI PESTİSİTLERİN TOKSİK ETKİSİNİN LABORATUVAR KOŞULLARINDA ARAŞTIRILMASI.....	24
Ali Kaan AŞKIN, Şeyma YİĞİT, İslam SARUHAN, İzzet AKÇA	
MİMARİ TASARIM STÜDYOSU PRATİKLERİ ÜZERİNE ARAŞTIRMALAR: BİBLİYOMETRİK ANALİZ.....	34
Edibe Begüm ÖZEREN, Pınar DİNÇ KALAYCI	
DİJİTAL KÜLTÜRÜN ALIŞVERİŞ MEKANLARINA ETKİSİ	36
Zeynep Yıldız, Bilgehan Yılmaz Çakmak	
OECD ÜLKELERİ ÖZELİNDE SOSYAL HARCAMALAR – YOKSULLUK İLİŞKİSİ	38
Dr. Öğr. Üyesi İnci Sandalcı, Doç. Dr. Ulvi Sandalcı	
AN EVALUATION ON THE RESIDENTIAL CONDITION REQUESTED FOR FOREIGN STUDENTS WHO STUDY IN TURKEY AT ACQUISITION TO TURKISH CITIZENSHIP BY THE GENERAL WAY ..	48
Nimet ÖZBEK	
EVALUATION OF THE MEDICAL FEAR CONCEPT IN TERMS OF HEALTH SERVICE DEMAND.....	50
Hilal Akman Dömbekci Nazlı GÜL	
METAMATERIAL-BASED MICROWAVE SENSOR FOR THE DETECTION OF ADULTERATION IN OLIVE OIL AT S-BAND FREQUENCY REGION	51
Hüseyin Korkmaz, Uğur Cem Hasar	
SYNTHESIS OF POLY(EGDMA-co-MMA-co-N-ACRYLOYL-L-TRIPTOPHAN) COPOLYMER AND INVESTIGATION OF USAGE IN ADSORPTION OF Cu(II) IONS FROM AQUEOUS SOLUTIONS.....	60
Mutlu Canpolat, Giray Topal	

KORONER ARTER HASTALIĞINA SAHİP BİREYLERDE SAĞLIK ALGISI VE ETKİLEYEN FAKTÖRELER.....	72
Safiye Yanmış, Yasemin Özyer	
FERİDUN ORAL'IN FARKLI AMA AYNI ADLI ESERİNDE FARKLILIKLARA SAYGI DEĞERİNİN SUNULUŞ BİÇİMİ	77
Doç. Dr. Elif AKTAŞ	
THE USE OF PIGTAIL CATHETER IN THE TREATMENT OF MALIGNANT ASCITES.....	85
Ömer Aydiner	
KONYA'DA SANAYİ YAPILARININ TARİHSEL GELİŞİMİ.....	88
Hayriye Elif Uslugil	
TEMEL TASARIM DERSİ KAPSAMINDA YÖN İLKESİNİN SİNEMA FİMLERİ ARACILIĞIYLA ANLATILMASI.....	94
Hayriye Elif Uslugil	
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENİ DAVRANIŞLARININ YARATICI DÜŞÜNME BECERİLERİ ÜZERİNDE GELİŞİME KATKISI.....	99
Beraat KOÇYİĞİ, Osman PEPE	
ENDÜSTRİYEL ATIKSULARDAN ÇİTOSAN KOAGÜLASYONU İLE RENK GİDERİMİ	109
Ezgi Oktav Akdemir	
EVALUATION OF TORQUES AND TRANSVERSE HOLES IN THE TOTAL DEFORMATION OF SHAFTS	117
Savas Evran, Mustafa Kurt	
MONOGRAM EĞİTİMİNİN GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI ÖĞRENCİLERİNİN HARFLERLE AMBLEM OLUŞTURMA BECERİLERİNE ETKİSİ.....	122
Şeyma TEMİZ YILMAZ, Doç. Dr. İlkay Doğan TAŞ	
ÇOCUK EDEBİYATINDA BİBLİYOTERAPİ TEKNİĞİ VE "HAYÂLPEREST" ROMANI KRİTİĞİ.....	128
Nejla Sakarya	
OSMANLI DÖNEMİNDE SPOR.....	142
Aylin ZEKİOĞLU	
INTERESTING STORY OF A PRISONER'S ADMISSION.....	145
Muhittin Serkan Yılmaz	
TUMOR CLASSIFICATION AND SEGMENTATION WITH CNN BASED ON DIFFERENT ARCHITECTURES	147
Ahmed Adnan Hameed Qutub, Yılmaz Atay	

MEME KANSERİNDE DOSETAKSEL İLE KOMBRETASTATİN A-4 kombinasyonunun GELİŞTİRİLMİŞ ANTİKANSER AKTİVİTESİ.....	158
Elif KAGA , Sadık KAGA	
KİSMİ SÜRELİ ÇALIŞANLAR BAKIMINDAN KIDEM TAZMİNATI HAKKI.....	163
Zeynep HOŞ	
TARİHSEL VE KAVRAMSAL BOYUTUYLA ÇIRAKLIK VE STAJYERLİK	168
Zeynep HOŞ	
İKİNCİ DÜNYA SAVAŞI'NDA ALMAN U-BOT PROPAGANDASINDA METAFOR KULLANIMI	176
Öğr. Gör. Dr. Mehmet Ozan GÜLADA	
THE EVALUATION OF DUAL LISTING IN BORSA ISTANBUL (BIST) AND TEHRAN STOCK EXCHANGE (TSE) IN THE CONTEXT OF GAP ANALYSIS.....	184
Gül Yüksel , Gözde Güsan Köse · Meltem Ulusan Polat , Gülpınar Kelemci	
GREEN GAS, A NEW EMISSION REDUCING SYSTEM AS A SOLUTION TO GLOBAL WARMING ...	186
Büşra Ünal , Assist. Prof. Dr. Mükerrerem Şahin	
THE RELATIONSHIP BETWEEN WOMEN'S PREMENSTRUAL SYNDROME EXPERIENCE & COPING STATUS AND WORK LIFE.....	188
Nuran Nur AYPAR AKBAĞ, Halime ABAY	
1908-1923 II. MEŞRUTİYET-CUMHURİYET ETKİLEŞİMİ: T.B.M.M'DE I. GRUP-II. GRUP REKABETİ	189
Girayalp KARAKUŞ	
SOVYET EĞİTİMİNDE ÇOCUKLARA YÖNELİK POSTERLER ÜZERİNDEN KOMÜNİZM PROPAGANDASI.....	199
Caner Çakı, Özkan Avcı	
YUNAN VAZO RESİMLERİNDE PARFÜM KABİ BETİMLEMELERİ	206
Hatice ÇORBACI	
FONKSİYONEL HAREKET ANALİZİ SPORCULARDA YARALANMA RİSKİNİ BELİRLEYEBİLİR Mİ? ...	208
Gözde Emir, Barış Baydemir	
EVALUATION OF MODELS THAT PREDICT SURVIVAL BASED ON BOOSTING ALGORITHMS FOR COVID-19 PATIENTS	214
Serdar GÜNDOĞDU	
AĞIZ VE DİŞ SAĞLIĞI ALANINDA KULLANILAN TÜRBİN TASARIMI: YENİ BİR AERATÖR TASARIMI .	215
Nesrin ADIGÜZEL , Enes GÖKTAŞ	

HOLLYWOOD SİNEMASINDA İSTANBUL TEMSİLLERİ: ORYANTALİZM ÜZERİNDEN BİR BAKIŞ216
Ayhan KÜNGERÜ

AKILLI ŞEHİRLER VE ATALET (TEMBELLİK) VERGİSİ SMART CITIES AND LAZY (LAZINESS) TAX 218
Prof. Dr. Zeynep Arıkan, Dr. Salih Gürbüz

DİMETHOMORPH PESTİSİTSİNİN BUĞDAY PROTEİNLERİ İLE ETKİLEŞİMİNİN SPEKTROSKOPİK YÖNTEMLER İLE İNCELENMESİ226
Bahar YILMAZ ALTINOK

EMERGING TECHNOLOGIES FOR THE IMPROVEMENT OF PLANT PROTEIN FUNCTIONALITY IN THE FOOD SYSTEM.....230
E. ADAL

ALDATMA EĞİLİMİ, ROMANTİK KISKANÇLIK VE ERKEN DÖNEM UYUM BOZUCU ŞEMALAR ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ..... 237
Kahraman GÜLER

THE ORIGIN OF SURFACE DEFORMATIONS OCCURING IN EREĞLİ (KONYA-TURKEY) SARITOPALLI REGION..... 246
Arif DELİKAN

THE ORIGIN OF SURFACE DEFORMATIONS OCCURING IN EREĞLİ (KONYA-TURKEY) SARITOPALLI REGION.....251
Arif DELİKAN

EUROPEAN INTEGRATION REVISITED: DIVERING AND CONVERGING FORCES SINCE THE LAST CENTURY 252
Emine Tutku VARDAĞLI

THE RELATIONSHIP BETWEEN THE BIOETHICS VALUES OF SCIENCE TEACHERS AND THEIR ENVIRONMENTAL EDUCATION SELF-EFFICACIES253
Dr. Uluhan KURT

THE RELATIONSHIP BETWEEN SCIENTIFIC CREATIVITY LEVELS AND ATTITUDES TO STEM IN SCIENCE EDUCATION 254
Dr. Uluhan KURT

ALGILANAN RİSK, GÜVEN VE SATIN ALMA NİYETİ ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN İNCELENMESİ: KONAKLAMA PAYLAŞIM PLATFORMLARI ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA.....255
Fatih GEÇTİ, Hilal YASATEKİN İLKNUR KOÇYİĞİT BAYNIŞ

EGZERSİZ YAPAN BİREYLERDE SİGARA KULLANIMININ COVID-19 KAYGI DÜZEYİ ÜZERİNE ETKİSİNİN İNCELENMESİ 257
Shabnam Ziyaei, Sezen Çimen Polat

VOLEYBOL VE YÜZME BRANŞI İLE İLGİLENEN ELİT SPORCULARIN TEMEL PSİKOLOJİK İHTİYAÇLARI İLE HEDEF YÖNELİMLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ.....259

Dr. Hayati Arslan , Mustafa Soner YÜCE , Doç.Dr. Kenan KOÇ

INVESTIGATION OF THE EFFECTS OF DESIGNED ZnO POWDERS ON THE STRUCTURE AND PROPERTIES OF LOW MOLECULAR WEIGHT CHITOSAN/POLYVINYL ALCOHOL BIODEGRADABLE POLYMERS 271

Yeliz KÖSE, Ender SUVACI

EVALUATION OF ANALYTICAL PERFORMANCE OF COAGULATION TESTS USING SIX SIGMA METHODOLOGY AND QUALITY TARGET INDEX.....272

Gamze Avcıoğlu

FAHREDDİN ER- RÂZÎ'NİN "MEFÂTİHU'L-GAYB" İSİMLİ TEFSİRİNDE KEVNÎ AYETLERE YÖNELİK FELSEFİ YORUMLARI..... 273

Dr. Öğr. Üyesi Yusuf TOPYAY

COMPARISON OF MINI CRANIOTOMY AND BURR HOLE TECHNIQUE IN CHRONIC SUBDURAL HEMATOMA SURGERY..... 275

Necati UCLER , Mehmet Faris KAPLAN , Murat GEYİK

BİR PARA POLİTİKASI ARACI OLARAK KUR KORUMALI MEVDUAT HESABI MAKRO FİNANSAL Dengelemeye Olumlu Etki De Bulundu Mu?: TÜRKİYE EKONOMİSİ CARİ İŞLEMLER DENGESİ HESABI ÜZERİNE BİR UYGULAMA..... 278

Dr.Öğretim Üyesi Mehmet KUZU

VIBRATION SUPPRESSION OF A GUN BARREL USING TUNED MASS DAMPER.....290

Musa PEKÖKSÜZ , İbrahim KILINÇOĞLU , Mete KALYONCU

TENİSÇİLERDE KİNEZYOTERAPİ BANTLAMANNIN DENGE VE ÇEVİKLİK PARAMETRELERİNE ETKİSİ 297

Hüseyin Kargın , Sezen Çimen Polat

THE EVALUATION OF THE SOILS AND ROCKS BETWEEN AŞAĞIPINARBAŞI (SELÇUKLU-KONYA) AND DİVANLAR (KARATAY-KONYA) IN TERMS OF MINERALOGICAL PROPERTIES AND SINKHOLE RISK299

Yeşim ÖZEN, Fetullah ARIK , Arif DELİKAN

METAVERSE: A PARADIGM SHIFT IN PUBLIC RELATIONS INDUSTRY303

Asist. Prof. Muhammet Erbay

KUR'AN'A GÖRE HZ. PEYGAMBER'İN RİSALET ÖNCESİ MASUMİYETİ.....310

Abdussamet VARLI

VERGİDEN KAÇINMANIN NEDENLERİ VE EKONOMİK ETKİLERİ 312

Prof. Dr. Zeynep Arıkan , Dr. Salih Gürbüz

MONITORING OF COMMUNITY MOBILITY WITH CNN MODELS FOR SMART CAMPUSES.....	321
Ahmet Bestami KÖSE , Sinan UĞUZ	
DETERMINATION OF THE EFFECT OF LIQUID/SOLID RATIO AND ETHANOL CONCENTRATION ON TOTAL PHENOLIC CONTENT IN THE PRODUCTION OF CHERRY STALK TINCTURE BY RESPONSE SURFACE METHODOLOGY	322
Safa Karaman	
DİMETHOMORPH PESTİSİTİNİN HEMA HİDROJEL YAPISINDAN KONTROLLÜ SALIMI.....	327
Bahar YILMAZ ALTINOK	
TAKIM SPORCULARININ İLETİŞİM BECERİLERİ VE SPORA BAĞLILIK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ (KOCAELİ İLİ ÖRNEĞİ)	331
Burhan ALTUN , Murat AYGÜN	
THE CORRIDOR OF THE LAW ONTO WOMEN’S HUMAN RIGHTS: EQUALITY PRINCIPLE	339
Züleyha Keskin, Dr. Research Assitant	
7. SINIF FEN BİLİMLERİ DERSİNE YÖNELİK AKADEMİK BAŞARI TESTİ GELİŞTİRİLMESİ: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMALARI	341
Seda Okumuş , Bilge Öztürk, Nilüfer Okur Akçay , Zehra Özdilek	
THE INTERNATIONAL BENCHMARKING OF COUNTRIES’ EDUCATIONAL SYSTEM-RELATED SOURCE EFFICIENCIES ACCORDING TO TIMSS DATA THROUGH BOOTSTRAP DATA ENVELOPMENT METHOD	356
Firdevs Cevheroğlu Eren , Serpil Gmüştekin Aydın	
GEBELİKTE HİPERTANSİF RAHATSIZLIKLAR VE BAKIM SÜRECİ	357
Dr. Öğr. Üyesi Çiğdem ÖKTEN , Dr. Öğr. Üyesi Elif Tuğçe ÇİTİL	
GEBELİK KOMPLİKASYONU SONUCU OLUŞAN ABORTUSLAR VE EBELİK BAKIMI	361
Dr. Öğr. Üyesi Funda ÇİTİL CANBAY , Dr. Öğr. Üyesi Elif Tuğçe ÇİTİL	
SAĞLIK SEKTÖRÜ ÇALIŞANLARINDA ‘TEMEL İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ’ KONUSUNDA FARKINDALIK.....	366
Attila Beştemir	
5271 SAYILI CEZA MUHAKEMESİ KANUNU’NUN M.193/2 HÜKMÜNÜN İPTALİNE DAİR 8/9/2022 TARİHLİ ANAYASA MAHKEMESİ KARARININ DEĞERLENDİRİLMESİ.....	368
Ali Tanju SARIGÜL	
PREFERENCE OF EMERGENCY POLİCLİNİCS İN OUTPATİENT CLİNİC ADMİSSİON İN TURKEY	372
Alpay TUNCAR	

TÜRKİYE'DE TERÖRÜN DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR (DYY) ÜZERİNDEKİ ETKİSİ (1975-2020).....	373
Mustafa YILDIRAN, Ayşe Meral UZUN	
CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİNE GEÇİŞ VE UYUM YASALARI	383
Dr. Öğr. Üyesi Cem Duran Uzun	
TIME VARIATION IN PRODUCER INFLATION IN TURKEY	391
Gülserim Özcan	
REMINDS ME OF THE GEORGIA CHAIN GANG: WHAT'S BEHIND THE LOGO DESIGNS	396
Nursan Korucu	
CA(OH)₂ SORBENT SYNTHESIS FROM HIGH CALCIUM FLY ASH	418
Soner TOP, Mahmut ALTINER, Sait KURŞUNOĞLU, Hüseyin VAPUR	
MEANINGFUL FIBROSIS PREDICTION WITH DIFFERENT MACHINE LEARNING TECHNIQUES..	425
Kemal Tolga ÇETİN, Şakir TAŞDEMİR	
THE INFLUENCE OF EQUITY MARKET VOLATILITY ON THE TURKISH STOCK MARKET: EVIDENCE FROM NONPARAMETRIC QUANTILE REGRESSION APPROACH	430
Murat GUVEN	
EKONOMİK BÜYÜME, TİCARİ AÇIK, YENİLENEBİLİR ENERJİ VE NÜFUSUN CO₂ EMİSYONU ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNİN ARDL YÖNTEMİYLE İNCELENMESİ: TÜRKİYE ÜZERİNE KANITLAR..	431
Tahsin AVCI, Nedim MERCAN	
TÜRKİYE'DE KALKINMACI DEVLET ÜZERİNE AMPİRİK, TEORİK VE METODOLOJİK DEĞERLENDİRMELER.....	433
Hüseyin Emrah Karaoğuz, İlgi Doğa Albasar	
İBN HALDUN'DA MÜLK VE MÜLK 'ÜN İŞLEYİŞİ.....	439
Mücahit GÜLPINAR, Doç. Dr. Abdülkadir ZORLU	
İBN HALDUN PERSPEKTİFİNDEN GÖÇ OLGUSU.....	453
Deniz Büşra KUT, Doç. Dr. Abdülkadir ZORLU	
THE EFFECTS OF INTENSIVE CARE NURSES' ROLE CONFLICT AND COPING WITH STRESS LEVELS ON QUALITY OF LIFE	470
Safiye Yanmış, Yasemin Özyer	
THE JOINT USE OF MYTHOLOGY, LEGEND AND OTHER CULTURAL ELEMENTS IN ADVENTURES OF MISFIT DEFNE KAMAN EARTH NOVEL	471
Dr. Ercan Yücel	

RETROSPECTIVE EVALUATION OF PATIENTS WITH PATHOLOGICAL DIAGNOSIS OF APPENDICEAL MUOCOCELE.....	478
M.Tolga KIRIŞ	
DOCUMENTARY CREDIT OPERATING MECHANISM IN THE ISLAMIC BANKS; A CASE STUDY ..	479
Emre FERAH	
MODELING OF THE SURVIVAL OF INDUSTRIES WITH APPROXIMATE BAYESIAN COMPUTATION	522
Oya Ekici	
MEVLÂNA İDRİS'İN VEJETERYAN ASLAN ADLI ESERİNİN ÇOCUĞA GÖRELİK, EĞİTSEL İLETİLER VE YARATICI DÜŞÜNME BECERİLERİ AÇISINDAN İNCELENMESİ	524
Doç. Dr. Yasemin Baki	
KAPADOKYA BÖLGESİ'NDE YER ALAN TÜRK GECESİ KONSEPTLİ RESTORANLARIN MÜŞTERİ MEMNUNİYETLERİ VE ŞİKÂyetLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ: TRIPADVISOR ÖRNEĞİ	526
Araş. Gör. Dr. Firdevs YÖNET EREN	
SEÇİLMİŞ ÜLKELERDE KAMU HARCAMALARI İLE EKONOMİK BÜYÜME İLİŞKİSİ: PANEL ARDL YAKLAŞIMI	535
Yaşar Turna , Abdulvahap Özcan	
KÜRESELLEŞMENİN KAMU BORÇLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ	537
Mehmet Avcı	
YOUTUBE'DA ROBOT ŞEFLER TARAFINDAN YEMEK YAPILAN VİDEOLARA İLİŞKİN YORUMLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ	538
Doç. Dr. Eda ÖZGÜL KATLAV Araş Gör. Dr. Firdevs YÖNET EREN Dr. Öğr. Üyesi Koray ÇAMLICA	
GEOPARK POTENTIAL OF KONYA-KARAPINAR (TURKEY) REGION.....	547
Arif DELİKAN	
CONCENTRATION AND SIZE DISTRIBUTION OF FUNGAL BIOAEROSOLS AROUND ARCHAEOLOGICAL SITES OF TAXILA AND ITS HEALTH IMPACT ON VISITORS.....	555
Muhammad Farooq	
EFFECT OF INPUT SIGNALS, FREQUENCY RANGE, AND DISTANCE FROM THE VORTEX CANNON ON THE FIRE SUPPRESSION PROCESS OF THE ACOUSTIC FIRE EXTINGUISHER.....	556
Hammad Ali , Fawad Ali , Muhammad Ali Kamran	
STUDY OF THE OXAZABOROLIDINE CATALYZED BORANE SELECTIVE REDUCTION OF INDANEDIONE TO INDANEDIOL	565
GUEMMOUR Hind , KHEFFACHE Djaffar	

ANTIOXIDANT, ANTI-INFLAMMATORY AND HEPATOPROTECTIVE ACTIVITIES OF PERSICARIA MACULOSA (LINN.) AND ITS ACTIVE PRINCIPLE I.E TANNIC ACID AGAINST CARBON TETRACHLORIDE INDUCED OXIDATIVE STRESS AND HEPATOTOXICITY IN WISTAR RATS 572

Mohd Shafi Dar

IMPROVING THE WAYS OF SECOND LANGUAGE LEARNING THROUGH ERROR ANALYSIS AT BS LEVEL: AN ANALYSIS 574

Dr. Muhammad Safdar Bhatti, Maria Noor, Slamet Setiawan

EFFECT OF PROJECT BASED LEARNING ON THE READING SKILLS OF THE YEAR 3 STUDENTS575

Shahzadi Hina Sain, Zohaib Hassan Sain

CHALLENGES IN QUALITY OF EDUCATION IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS (HEIS) OF PAKISTAN..... 576

Zohaib Hassan Sain

CHALLENGES FACED TO ONLINE EDUCATION & LEARNING IN PAKISTAN DURING COVID-19 PANDEMIC577

Zohaib Hassan Sain

VICTORY CELEBRATION IN THE CREATIVITY OF AZERBAIJAN PAİNTERS..... 578

Emil Raul oğlu Ađayev

GROWTH AND CARCASS CHARACTERISTICS OF RABBITS FED CORN COB-BASED DIET SUPPLEMENTED WITH PROBIOTICS, EXOGENOUS ENZYMES AND SYMBIOTICS583

Adeosun, T. A., Ganiyu, A. O., Fatai, R. B., and Abu, O. A.

AN ANALYSIS OF MAHATMA GANDHI NATIONAL RURAL EMPLOYMENT GUARANTEE ACT (MGNREGA)592

G.BALAJI and Dr. M. Kavaskar

AN ASSESSMENT OF THE SOCIAL PENSION PROGRAM IMPLEMENTATION FOR INDIGENT SENIOR CITIZENS OF PUERTO PRINCESA CITY, PHILIPPINES TOWARDS PROGRAM ENHANCEMENT595

Lordessa Fe Rivera Gilera

ABSORPTIVE CAPACITY OF COURT STENOGRAPHERS WITH THE REIMPLEMENTED CONTINUOUS TRIAL SYSTEM IN THE CITY OF MAKATI: BASIS FOR A MORE RESPONSIVE SUPPORT596

Jeffrey Cortez Ovilla

AN ASSESSMENT ON THE IMPLEMENTATION OF THE COMPREHENSIVE ENVIRONMENTAL AND SANITATION CODE IN THE MUNICIPALITY OF ROSARIO, CAVITE: TOWARDS BETTER COMPLIANCE..... 597

Ella Mae A. Honrada

AN ASSESSMENT ON THE IMPLEMENTATION OF TRANSITION ASSISTANCE PROGRAM OF THE PHILIPPINE AIR FORCE TOWARDS PROGRAM ENHANCEMENT598

Ivey Anne Ello Muncada

METADISOURSE ANALYSIS ON OPINION COLUMNS599

Sunshine C. Angcos, MALit

THE QUALITY OF EDUCATION IN PUNJAB EDUCATION FOUNDATION FINANCIALLY ASSISTED SCHOOLS OF DISTRICT BAHAWALPUR. 600

Tariq Raza, Dr. Nasreen Akhtar

DISTRACTION DUE TO MOBILE PHONE USAGE BY THE STUDENTS IN-SIDE CLASSROOM AT COLLEGE LEVEL OF DISTRICT BAHAWALPUR 601

Tariq Raza, Dr. Nasreen Akhtar, Dr. Khawaja Imtiazullah

DUE TOMORROW, DO TOMORROW: A CORRELATIONAL STUDY ON ACADEMIC PROCRASTINATION & ACADEMIC PERFORMANCE AMONG SENIOR HIGH SCHOOL STUDENTS OF UNIVERSITY OF MINDANAO TAGUM COLLEGE602

Jesus Emmanuel M. Saclot

ASSESSMENT OF THE INTERNAL CONTROL SYSTEM (ICS) AT THE PROPERTY MANAGEMENT SECTION OF THE DEPARTMENT OF JUSTICE: SOURCE OF ICS STANDARDIZED GUIDE FOR EVALUATION603

Anneliese B. Claravall

ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN OPHTHALMOLOGY: A SCOPING REVIEW..... 604

Jared Robinson, Indrajit Banerjee

GENDER AND DEVELOPMENT (GAD) INITIATIVES OF THE CONSTRUCTION INDUSTRY AUTHORITY OF THE PHILIPPINES (CIAP): AN ASSESSMENT 606

Nerlie Jean P. Sakay

A NOVEL METHOD TO IDENTIFY INFLUENTIAL NODES IN A COMPLEX ASD: A NETWORK THEORETICAL APPROACH 608

Naveen Kumar Singh , and Saurabh Kumar Sharma

VOLUMETRIC ASSESSMENT OF BREAST DENSITY USING MAGNETIC RESONANCE IMAGING; A FEASIBILITY STUDY 610

Aalia Nazir

DRUG UTILIZATION STUDY OF ANTIPSYCHOTIC DRUGS: A HOSPITAL BASED SURVEY FROM A TERTIARY CARE CENTRE.....611

Indrajit Banerjee, Indraneel Banerjee, Srijana Koirala, Jared Robinson, Abhishek Kashyap, Poornasha Mohabeer

STUDENTS ATTITUDE TOWARDS PLAGIARISM AT UNIVERSITY LEVEL613

Dr. Nasreen Akhtar

IS THE PHILIPPINE PUBLIC UTILITY VEHICLE (PUV) MODERNIZATION PROGRAM FEASIBLE, PROFITABLE, & SUSTAINABLE IN A RURAL SETTING? EVIDENCE FROM FORECASTING SYSTEMS, SIMULATION MODELS, AND SENSITIVITY ANALYSIS	614
Emmanuel A. Onsay Kevin C. Baltar Rolan Jon G. Bulao Jenievi S. Asia Jomar C. Coruno	
AN ARCHETYPAL ANALYSIS OF SELECTED GODDESSES IN THE GREEK PANTHEON	616
Alneza M. Bangasin MALit	
TELEMEDICINE IN DIABETES MELLITUS: A SCOPING REVIEW.....	617
Jared Robinson , Indrajit Banerjee	
TURKO-MUSLIM STATE-SAJILAR.....	619
Asadova Ayten Vagif	
ENGAGING SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS (SDGS) FOR MITIGATING CLIMATE CHANGE ISSUES-A PARADIGM SHIFT!.....	624
Taiwo Adetutu Odubanjo, Oladeji Daniel Oladele, Sehrish Munsif, Ehinola Abigail Opeyemi, Solomon Tosin Okeshina	
INTERSECTION OF CLIMATE CHANGE AND INSURANCE INDUSTRY: IMPLICATIONS AND WAY FORWARD	625
Oladeji Daniel Oladele, Taiwo Adetutu Odubanjo, Sobande Tobi Oladipupo, Sehrish Munsif, Solomon Tosin Okeshina	
UPSURGE IN PLASTIC POLLUTION DUE TO COVID-19 PANDEMIC: THREATS, IMPLICATIONS ON ECOLOGICAL SPHERE AND WAY FORWARD.....	626
Sehrish Munsif, Solomon Tosin Okeshina, Oludare O. Osiboye, Ehinola Abigail Opeyemi, Oladeji Daniel Oladele	
SELF-MEDICATION: A CURRENT CHALLENGE AMONG UNIVERSITY STUDENTS IN NEPAL	627
Indrajit Banerjee , Abhishek Kashyap , Poornasha Mohabeer , Jared Robinson , Indraneel Banerjee , Srijana Koirala	
PERCEIVED SAFETY CULTURE OF FILIPINO HEALTHCARE PROVIDERS IN SELECTED PRIVATE AND PUBLIC HOSPITALS: A DESCRIPTIVE-CORRELATIONAL STUDY	629
Fritz Gerald V JABONETE	
PARENTAL EXPECTATIONS AS PREDICTOR OF EDUCATIONAL FULFILMENT AMONG DASE STUDENTS.....	630
Chelsi T. Nierves, Kristine Joy L. Daniles, Meil Jean B. Paro, Armela G. Taclibon	
ÜMUMTƏHSİL MƏKTƏBLƏRİNİN ƏDƏBİYYAT DƏRSLİKLƏRİNDƏ QARABAĞ MÖVZUSUNUN TƏDRİSİ	631
Nazile Abdullazade	

AN ASSESSMENT OF THE SAN JUAN PUBLIC CEMETERY SERVICES AND ADMINISTRATION: BASIS FOR EXPANDED SERVICES AND RE-DEVELOPMENT633

Ma. Theresa R. Verano

SOVET İŞĞALINA QARŞI GƏNCƏDƏ BAŞ VERƏN MÜQAVİMƏT HƏRƏKATI.....634

Aysu Müqabil qızı Bülbülzadə

CORRELATION BETWEEN TIME ALLOCATION AND ACADEMIC PERFORMANCE OF DTE STUDENTS IN UMTC639

Jayson Keith T. Alo , Keneth Dave C. Danila , John Leslie D. Ybañez , Cyril V. Dampog

AN ASSESSMENT OF THE INTERVENTION PROGRAM OF SAN JUAN CITY GOVERNMENT FOR DRUG SURRENDEREES: BASIS FOR PROGRAM IMPLEMENTATION AND INSTITUTIONALIZATION..... 640

Beverly Joy Baldovino

INDWELLING URINARY CATHETER ASSOCIATED INFECTIONS IN GERIATRIC PATIENTS: A SYSTEMATIC REVIEW641

Jared Robinson , Indrajit Banerjee , Alexandra Leclézio , Indraneel Banerjee

CAUSES OF DE-MOTIVATION AMONG SECONDARY SCHOOL STUDENTS OF DISTRICT RAHIM YAR KHAN.....643

Lubna Huma Naz , Sarfraz Ali Akhter Ali

DIAGNOSIS OF ACUTE CORONARY SYNDROME: RECENT ADVANCES.....644

Poornasha Mohabeer , Indrajit Banerjee

IMPACT OF COVID-19 AND LOCKDOWN ON MEDICAL STUDENTS: A CROSS SECTIONAL OBSERVATIONAL STUDY FROM MAURITIUS.....646

Indrajit Banerjee , Jared Robinson , Poornasha Mohabeer , Abhishek Kashyap

THE LIVED EXPERIENCES OF SEASONED TEACHERS ON MILLENNIAL LANGUAGE A QUALITATIVE INQUIRY648

CLARICE M. CABRERA

CONSUMER PREFERENCE AND BRAND LOYALTY AMONG SELECTED RTW GOODS IN PANABO CITY649

Amelie L. Chico , Jhon Anthony M. Enico , Jeffrey E. Genodiala , and Grace Melody D. Genelza

BEST MANAGEMENT PRACTICES AND JOB SATISFACTION AMONG SELECTED EMPLOYEES IN PANABO MULTI-PURPOSE COOPERATIVE 650

Amelie L. Chico , Princess Mae Amor M. Fuentes , Wellalyn C. Medalla , and Rayah Gelline G. Olea

FACTORS INFLUENCING ONLINE SHOPPING BEHAVIOR AND PURCHASE INTENTION AMONG MARKETING STUDENTS651

Amelie L. Chico , Jenelyn Montecillo , Leah Formon , and Gretchen Mae Tan

CƏNUBİ QAFQAZDA İQTİSADI İNTEQRASIYA PROSESLƏRİ: AZƏRBAYCAN-TÜRKİYƏ-GÜRCÜSTAN NÜMUNƏSİ.....	652
Çınarə Qabil qızı Səfərova	
FABRICATION OF COLLOIDAL SILVER-PEPTIDE NANOPARTICLES FOR ANTI-BACTERIAL ACTION.	660
Atia Atiq	
COMPARISON OF RAPIDARC AND IMRT PLAN QUALITY FOR TREATMENT OF CERVICAL CANCER PATIENTS	661
Maria Atiq	
SOCIAL MEDIA IN CREATIVE WRITING: IN THE LENS OF THE STUDENTS	662
Daisy DAGOHOY	
INTERVENING MECHANISM OF CHANGE SELF-EFFICACY BETWEEN CHANGE-ORIENTED LEADERSHIP AND CHANGE-ORIENTED OCB: MODERATING ROLE OF FELT-OBLIGATION	663
Muhammad Salman Chughtai, Yasra Khalid, Iqra Mushtaque, Ayesha Shafique	
INTERVENING MECHANISM OF CHANGE SELF-EFFICACY BETWEEN CHANGE-ORIENTED LEADERSHIP AND CHANGE-ORIENTED OCB: MODERATING ROLE OF FELT-OBLIGATION	665
Muhammad Salman Chughtai, Yasra Khalid, Iqra Mushtaque, Ayesha Shafique	
INTERVENING MECHANISM OF CHANGE SELF-EFFICACY BETWEEN CHANGE-ORIENTED LEADERSHIP AND CHANGE-ORIENTED OCB: MODERATING ROLE OF FELT-OBLIGATION	667
Muhammad Salman Chughtai, Yasra Khalid, Iqra Mushtaque, Ayesha Shafique	
EFFECT OF GROWTH FACTORS ON PHOTOSYNTHETIC PIGMENTS PROFILE THAT HAVE APPLICATION AS NATURAL SENSITIZERS IN PHOTODYNAMIC THERAPY (PDT): CASE STUDY USING GREEN MICROALGA PARACHLORELLA KESSLERI.....	669
HIND ATTAOUI, YOUSSEF MIR	
SECURE ANALYSIS OF ROUTING PROTOCOL UNDER WORMHOLE FOR MANET	671
K.THAMIZHMARAN	
SECURE AD HOC ON-DEMAND DISTANCE VECTOR USING SHORTEST PATH ROUTING IN MANET.....	679
K.THAMIZHMARAN	
SECURE WIRELESS AD HOC SENSOR NETWORKS.....	686
K.THAMIZHMARAN	
ADAPTIVE LOCATION UPDATE IN WIRELESS MOBILE AD HOC NETWORKS	695
K.THAMIZHMARAN	

AD-HOC ROUTING PROTOCOL FOR AERONAUTICAL MOBILE HYBRID ROUTING NETWORK 702
K.THAMIZHMARAN

PERFORMANCE OF NETWORK SIMULATION TOOLS THROUGH REACTIVE PROTOCOL FOR WIRELESS MANET 711
K.THAMIZHMARAN

PERFORMANCE OF ON-DEMAND AND HYBRID ROUTING PROTOCOL IN WIRELESS MANET.....717
K.THAMIZHMARAN

SURVEY ON VANET ROUTING PROTOCOLS AND ISSUES 725
K.THAMIZHMARAN

DEDUCTION AND CORRECTION OF MALICIOUS ATTACKS IN WIRELESS MOBILE AD HOC NETWORK 735
K.THAMIZHMARAN

NETWORK LAYER VARIOUS ATTACKS FOR WIRELESS MOBILE AD HOC NETWORKS..... 744
K.THAMIZHMARAN

CLUSTER HEAD SELECTION BASED ROUTING PROTOCOL FOR WIRELESS MANET 753
K.THAMIZHMARAN

QUALITY OF SERVICE FOR WIRELESS MOBILE AD HOC NETWORKS..... 762
K.THAMIZHMARAN

TRUST ON-DEMAND ROUTING PROTOCOL IN WIRELESS MOBILE AD HOC NETWORK.....771
K.THAMIZHMARAN

OPTIMIZATION EA3ACK-EEDS IN WIRELESS MOBILE AD HOC NETWORKS.....778
K.THAMIZHMARAN

AD HOC ON-DEMAND DISTANCE VECTOR FOR SECURED WIRELESS MANET 785
K.THAMIZHMARAN

ADAPTIVE LEADERSHIP AND EMOTIONAL EXHAUSTION: OCCUPATIONAL SELF-EFFICACY AS MEDIATOR AND PSYCHOSOCIAL SAFETY CLIMATE AS MODERATOR..... 794
Muhammad Salman Chughtai, Yasra Khalid, Fatima Shamim, Shadab Qazi

MANAGEMENT OF ACUTE CORONARY SYNDROME: A RECENT UPDATE 796
Poornasha Mohabeer , Indrajit Banerjee

A REVIEW: PROSPECTS OF INTEGRATED RICE-CUM FISH CULTURE IN NIGERIAN FOOD SECURITY 798
Hauwau SALELE

NETIQUETTE OF ONLINE COMMUNICATION OF THE BACHELOR OF ELEMENTARY EDUCATION STUDENTS IN UM PANABO COLLEGE 799

Apple Ponte, Quimberly Balaquinto, Danica Mae Gaerlan and Jeanilyn E. Tacadena, PhD

LIVED EXPERIENCES OF PERIPATETIC MERCHANTS DURING PANDEMIC: A MULTIPLE CASE STUDY 800

MARILYN C. ARBES, PhD

THE PERCEPTION OF STUDENTS AND TEACHERS ON QUIPPER LMS: A KEYSTONE FOR IMPROVEMENT..... 801

Christine Jade Ticong, Emma Calvo, Jinnifer Casinao and Jeanilyn E. Tacadena, PhD

A WILD EDIBLE ETHNOMEDICINAL PLANT: "LEEA MACROPHYLLA ROXB. EX HORNEM."802

Ms. Riya

PREDICTION OF NOVEL AND POTENT EFFLUX PUMP INHIBITORS OF CANDIDA GLABRATA .. 803

Mohd Waseem, Jitendra K. Thakur, Naidu Subbarao

TEXTBOOKS OF PHARMACOLOGY- A MEDICAL STUDENT'S PERSPECTIVE: A CROSS SECTIONAL SURVEY FROM MAURITIUS..... 804

Amarendra Annavarapu, Indrajit Banerjee, Jared Robinson, Rajesh Kumar Gupta

BIOSYNTHESIS OF SILVER NANOPARTICLES USING PARACHLORELLA KESSLERI AND 806

Cyclotella spp and Evaluation of its Antibacterial activity

UMULTI-OMICS ANALYSIS REVEALS POTENTIAL BIOMARKERS AND THERAPEUTIC TARGETS OF TYPE 2 DIABETES PATIENTS ASSOCIATED WITH CORONARY ARTERY 807

Md. Zubbair Malik & Alphonse Thangavel

INFORMATION DIPLOMACY 808

Sadigova Afaq

EUTHANASIA AND/OR THE END OF MEDICAL CARE: AN ANALYSIS OF THE LEGAL SYSTEMS OF KOSOVO.....811

Vilard Bytyqi, Ferid Azemi

EXPLORING THE SIGNIFICANCE OF THE INTERNET TO EDUCATION: IMPLICATION ON SCHOOL MANAGEMENT 812

Moses Adeolu AGOI, Oluwakemi Racheal OSHINOWO

II QARABAĞ SAVAŞINDAN SONRA CƏNUBİ QAFQAZDA DƏYİŞƏN GEOSİYASƏT.....818

Babayeva-Şükürova Fərahilə Fazil qızı

CHLOROGENIC ACID PREVENTS THE FORMATION OF MOLTEN GLOBULE STATE IN HORSE HEART CYTOCHROME-C INDUCED BY HFIP AT PHYSIOLOGICAL PH819

Sadaf Khan, Bushra Ansari, Aabgeena Naeem

ASSESSMENT OF BACTERIOLOGICAL AND PHYSICOCHEMICAL PROPERTIES OF ASA RIVER WATER, ILORIN - NIGERIA	821
Fausat Abimbola Jimoh, Wakili Tope Aborisade and Zainab Biola AbdulSalam	
ASSESSMENT OF BACTERIOLOGICAL AND PHYSICOCHEMICAL PROPERTIES OF ASA RIVER WATER, ILORIN - NIGERIA	822
Fausat Abimbola Jimoh, Wakili Tope Aborisade and Zainab Biola AbdulSalam	
MOLECULAR CHARACTERIZATION OF LAMBDA-CYHALOTHRIN DEGRADING BACTERIAL ISOLATE FROM AGRICULTURAL SOIL IN MALETE, KWARA STATE, NIGERIA	823
Abdulsalam Z.B. Eniola, K.I.T. and Awe, S.	
CHILD SEXUAL ABUSES BY CATHOLIC PRIESTS: CASE OF ORGANIZATIONAL CULTURE	824
Ferid Azemi & Vilard Bytyqi	
STUDY AND INNOVATION OF AN INNOVATIVE COMPOSITE MATERIAL MANUFACTURING PROCESS	825
Diogo F.A. Bento , Raul D.S.G. Campilho	
DESIGN OF A SHEET STORAGE AND FEEDING SYSTEM FOR AIR CONDITIONING SYSTEM FABRICATION.....	826
João P.P. Fernandes, Raul D.S.G. Campilho	
LONG COVID IN PEDIATRIC POPULOUS: A SCOPING REVIEW	827
Kirti Kamna , Reema Audit , Bhumika Daria , Pratik Gungaram , Jared Robinson , Indrajit Banerjee	
MEDICINE IN DIABETES MELLITUS: A SCOPING REVIEW.....	829
Shivam Bhargava , Jared Robinson , Abhishek Kashyap , Indrajit Banerjee	
RISE IN CAFFEINE CONSUMPTION IN ADOLESCENTS: SHOULD WE BE CONCERNED ABOUT THE HEALTH EFFECTS?	831
Hatim Patanwala * , Dhvani Arora , Zahirah Aliraja , Abhishek Kashyap , Indrajit Banerjee	
CƏNUBİ QAFQAZDA MÜASİR VƏZİYYƏT VƏ ERMƏNİSTANIN MÖVQYİ	833
Prof.Dr.Kasim HACIYEV	
HISTORICAL AND LEGAL FOUNDATIONS OF ARMENIAN REVANCHISM.....	835
Khagan Anaroglu Hajiyev	
ASSESSMENT OF THE MICROBIAL QUALITY OF SLICED READY-TO-EAT WATERMELON AND PINEAPPLE SOLD IN SOME SELECTED MARKETS IN ILORIN METROPOLIS, KWARA STATE, NIGERIA.....	836
Abdulsalam Z.B., Aborisade, W.T. and Jimoh, F. A.	

FACTORS AFFECTING THE ONLINE SHOPPING BEHAVIOUR OF STUDENTS - A CASE STUDY FOR STUDENTS OF DANANG UNIVERSITIES, VIETNAM..... 837

Ngo Tran Xuat¹, Nguyen Van Minh Vuong², Nguyen Pham Quynh Thi³, Ta Khanh Ha⁴, Dang Hong Nhung

II QARABAG MÜHARIBƏSİ ZAMANI TÜRKİYƏNİN AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASINA DƏSDƏYİ.853

Günel İsmayılova Yaşar qızı Azərbaycan

MILLI AZƏRBAYCAN TARIXI MUZEYİNDƏ QORUNAN SULTAN ƏBDÜLMƏCID DÖVRÜNÜN YADIGARLARI.....854

Qasimova Sənubər Abbas Ağa qızı, Məmmədova Aygün Musa qızı, Babayeva-Şükürova Fərahilə

THE MATERIALS PRESERVED IN MUSEUMS ARE IMPORTANT FOR THE INVESTIGATION OF THE OTTOMAN STATE, WHICH WAS CHOSEN FOR ITS IMPORTANT POSITION IN THE WORLD HISTORY863

Mammadova Aygun Musa gizi

EFFECT OF RATE NH₄⁺/NO₃⁻+NH₄⁺TO K⁺, IONS UPTAKE ON PEACH TREES (PRUNUS PERSICA (L.) BATSCH. CVS. ALBERTA & ZAFERANI)864

Rahmani Mahsa, Babalar Mesbah

EFFECT OF NUTRIENT SOLUTION ON VEGETATIVE TRAITS , CHLOROPHYLLS AND CAROTENOID OF PEACH TREES 875

Rahmani Mahsa, Babalar Mesbah

ASSESSMENT OF POTENTIAL HAZARD AND BIOAEROSOL LEVEL AROUND THE SAWMILL ENVIRONMENT IN ILORIN AND ITS ENVIRONS..... 887

Wakili Tope Aborisade; Fausat Abimbola Jimoh; Zainab Biola AbdulSalam

PRION DISEASES: AN OVERVIEW 888

Davina Hijam , Niketa Ashem

ANTIBIOGRAM OF STAPHYLOCOCCUS AUREUS ISOLATED FROM THE NOSTRILS OF TERTIARY INSTITUTION STUDENTS IN NIGERIA..... 889

Muritala Issa BALE, Wakili Tope ABORISADE, Habeeb Salman ISIAKA, Ibrahim ABDULRASAK, Nafisat MURITALA-BALE, Abosede Tobiloba MORAKINYO

ASYPTOMATIC BACTERIURIA AND ESBL PRODUCING E. COLI AMONG ANTENATAL PREGNANT WOMEN IN NORTH CENTRAL NIGERIA 890

Muritala Issa BALE, Wakil Okanlawon MURITALA, Ibrahim ABDULRASAK, Nafisat MURITALA-BALE, Elizabeth Oluwapelumi OLUWALEGAN

CHARACTERIZATION OF STAPHYLOCOCCUS AUREUS ISOLATED FROM CHICKEN IN SELECTED FARMS IN MORO, NIGERIA.....891

Muritala Issa BALE, Wakili Tope ABORISADE, Ibrahim ABDULRASAK, Nafisat MURITALA-BALE, Timilehin Faith Owolabi

PREVALENCE AND ANTIMICROBIAL SUSCEPTIBILITY PATTERN OF ASYMPTOMATIC BACTERIURIA IN HIV POSITIVE PATIENTS IN ILORIN, NIGERIA	892
Muritala Issa BALE, Rahmat Ajoke BADMUS	
UNDERSTANDING THE DYNAMICS OF CHANGING INTERNATIONAL POLITICAL ORDER	893
Dr. Quaisar Alam	
THE ROLE OF INTERNATIONAL RELATIONS IN ENCOURAGING "IMMIGRATION AND TRAVEL" ...	902
Dr. Quaisar Alam	
5G TECHNOLOGY AS A TOOL FOR REVOLUTIONIZING INDIA IN THE SUB-CONTINENT	911
Dr. Quaisar Alam	
ANALYZING THE SIGNIFICANCE OF "GEOPOLITICS AND GEO-ECONOMICS"	912
Dr. Quaisar Alam	
KNOWLEDGE, ATTITUDES AND PRACTICES REGARDING FAMILY PLANNING CHARACTERISTICS AMONG ADOLESCENTS IN-SCHOOL AND OUT OF SCHOOL ADOLESCENTS IN KAVANGO REGION, NAMIBIA	919
Taimi Amakali-Nauseb , Toini De Almeida	
MODERN DÖNEMDE YAYINCILARININ YARATICILIĞI.....	921
Nigar Ağayeva	
SOSYAL MEDYA KULLANIMININ İNSANLARIN PSİKOLOJİK SORUNLARI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNİN İNCELENMESİ	923
Mahmudova Güney Salam kızı, Role of Allopurinol in cardiovascular diseaseS, Akshita Bhan, Abhishek Kashyap	
EVALUATION OF BACTERIOLOGICAL LOAD OF WATER SAMPLES FROM SELECTED WELLS IN MALETE, NIGERIA	927
FAUSAT ABIMBOLA JIMOH , WAKILI TOPE ABORISADE , ZAINAB BIOLA ABDULSALAM AND TITIOYE, EMMANUEL O	
AZERBAYCAN DEMOKRATİK CUMHURİYETİNİN PARIS BARIŞ KONFERANSINA KATILIMI	928
Aliyeva Leyla El Khan	
AZƏRBAYCANIN ŞİMAL QƏRB BÖLGƏSİNDƏ ADI ŞABALID (CASTANEA SATİVA MİLL) BİTKİSİNİN XƏSTƏLİKLƏRİ VƏ ONLARA QARŞI FİTOSANİTAR TƏDBİRLƏR	929
Məkkə Şaiq qızı Mustafayeva, İlqar Baxşəli oğlu Seyidzadə, Könül Qəzənfər qızı Vəliyeva	
SHARING ECONOMY: THE CONCEPT AND IMPLICATIONS	935
Manita Matharu	

FABRICATION OF ECO-FRIENDLY BIOCHAR MATERIALS FOR ELECTROCHEMICAL SENSORS APPLICATIONS.....	936
Olunusi Samuel Olugbenga, Sehrish Munsif, Uddin Ikram, Abegunde Temitope Adeoye, Ojo Segun Samson	
ENVIRONMENTAL REMEDIATION OF WASTEWATER USING AGRO-WASTES: SUSTAINABLE AND GREENER APPROACH	937
Olunusi Samuel Olugbenga, Sehrish Munsif, Uddin Ikram, Abegunde Temitope Adeoye, Ojo Segun Samson	
VERTİGO HASTALIĞI	938
ALİYEVA TELLİ	
COMBINING SCIENTIFIC KNOWLEDGE AND CUTTING-EDGE TECHNOLOGY TO MAKE FARMING MORE RESILIENT IN THE FACE OF CLIMATE CHANGE.	940
Dr.Sumanta Bhattacharya	
ROLE of ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN INTERVENTIONAL CARDIOLOGY.....	948
Abhishek Kashyap, Indrajit Banerjee	
AVRUPA SIYASAL TOPLULUĞU BÖLGE VE DÜNYANIN KADERINE ETKILERI.....	950
Hümetov Samir	
IS THERE A NEED OF VACCINATING PREGNANT WOMEN WITH COVID-19?.....	952
Mokshita Agarwal, Abhishek Kashyap, Indrajit Banerjee	
ORTA ÇAĞIN BAŞLARINDA BERDENİN MADDİ KÜLTÜRÜ	954
Caferov Perviz Tahir	
ECONOMIC SYSTEM IN INDIA	956
Gayatri Sunkad	
HISTORICAL HERITAGE OF ROJI MARGINANI	960
Nodirjon Uraimovich Abdulahatov	
EVALUATION OF THE PRACTICE AND ATTITUDES OF PREGNANT AND POSTPARTUM WOMEN TOWARDS SELF-MEDICATION DURING PREGNANCY IN AFRICA	964
Afaf Bouqoufi, Laila Lahlou, Fatima Ait El hadj, Youssef Khabbal	
MEDICAL STUDENTS AND SELF-MEDICATION AT IBN ZOHR UNIVERSITY	965
F. AIT EL HADJ , A. BOUQOUFI , L. Lahlou Y. KHABBAL	
A NOVEL APPROACH FOR IDENTIFICATION OF BREAST CANCER VIA THERMOGRAPHY IMAGE SEGMENTATION USING CLASSICAL MACHINE LEARNING AND DEEP LEARNING TECHNIQUES	966
Muniraj Gupta , Saurabh Kumar Sharma	

EFFECT OF ORGANIC AND INORGANIC MULCHING MATERIAL ON SOIL MOISTURE, YIELD AND YIELD CONTRIBUTING COMPONENTS OF SUNFLOWER (HELIANTHUS ANNUUS L.)	967
ABDUL HAKEEM JAMRO AND RAJESH KUMAR MENGHWAR	
EFFECT OF POTASSIUM LEVELS AND IRRIGATION SCHEDULING ON THE GROWTH AND YIELD OF SUNFLOWER (HELIANTHUS ANNUUS L.)	968
ABDUL HAKEEM JAMRO AND SANA SHAREEF SHEIKH	
NƏSİHƏTNAMƏ ƏNƏNƏSİ VƏ NƏSİRƏDDİN TUSİNİN “ƏXLAQİ- NASİR” ƏSƏRİ	969
ABDULLAYEVA TƏRANƏ YAŞAR qızı	
THE POSITION OF THE POET NAMI IN THE PALACE CIRCLE OF SEYF-AL-DAWLA	972
Natavan Baghirova	
KARABAĞ HANLIĞI’NIN SOSYAL EKONOMİK DURUMU VE KÜLTÜREL HAYATI	973
Doç. Sevda Fuzuli kızı Abdullayeva	
INTENSIVE CARE UNIT AUGMENTATION WITH ARTIFICIAL INTELLIGENCE	985
Abhishek Kashyap , Indrajit Banerjee	
INTENSIVE CARE UNIT AUGMENTATION WITH ARTIFICIAL INTELLIGENCE	987
Abhishek Kashyap , Indrajit Banerjee	
ASSESSMENT OF RECORDS MANAGEMENT PRACTICES IN QUEZON CITY LOCAL GOVERNMENT TOWARDS THE DEVELOPMENT OF PUBLIC SERVICE CONTINUITY PLAN	989
Mia Bella Nanon	
“HÜSEYN CAVİD “UÇURUM” ƏSƏRİNDƏ MƏNƏVİ TƏRBİYƏ MƏSƏLƏLƏRİ”	990
Günəl Musayeva	
“ƏKİNCİ” QƏZETİNİN NƏŞRİ VƏ MİLLİ HƏRƏKATIN İLKİN NƏZƏRİ VƏ İDEOLOJİ PRİNSİPLƏRİNİN MEYDANA GƏLMƏSİ	991
Quliyeva Növrəstə Bayram qızı	
QULİYEVA AYBƏNİZ CAHİD	992
Azərbaycan Universiteti, baş müəllim	
“ŞUŞA NAĞILI” - ŞUŞADA MƏDƏNİYYƏT İQTİSADİYYATININ İNKİŞAF ETDİRİLMƏ YOLLARININ AXTARIŞI KONTEKSTİNDƏ	994
Pərvin Ahənçi, t.ü.f.d., dosent, a.e.i., Dr. Parvin Ahanchi	
IS THERE A NEED OF BOOSTER DOSES IN COVID-19?	1001
Nikhil Nijhawan1, Britanie Miniopoo, Taarinee Aubeeluck, Poornasha Mohabeer, Indrajit Banerjee	

YOUTUBE'DA ROBOT ŞEFLER TARAFINDAN YEMEK YAPILAN VİDEOLARA İLİŞKİN YORUMLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Doç. Dr. Eda ÖZGÜL KATLAV^{1*} Araş Gör. Dr. Firdevs YÖNET EREN² Dr. Öğr. Üyesi Koray ÇAMLICA³,

¹ Doç. Dr., Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü Nevşehir, Türkiye, ORCID: 0000-0002-4168-909X

² Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü, Nevşehir, Türkiye, ORCID: 0000-0001-8912-0786

³ Dr. Öğr. Üyesi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Turizm Rehberliği Bölümü, Nevşehir, Türkiye, ORCID: 0000-0003-0746-285X

ÖZET

Endüstri 4.0 sonrası teknolojiye yaşanan değişim ve gelişmeler günlük hayatta yer bulmaya başlamıştır. Bunlardan biri de robot şeflerin restoran mutfaklarında kullanılmasıdır. Dünya genelinde işçi bulmanın zorlaşması ve teknolojinin ucuzlaması ile robotlar mutfaklara girmeye başlamıştır. Amerika Birleşik Devletleri, Japonya gibi ülkelerde robot şeflerin çalıştığı restoran sayısı artmaktadır. Tanınmış yiyecek içecek işletmeleri Chipotle, Wing Zone ve White Castle robotiğe yatırım yapan restoran zincirlerinden sadece birkaçıdır. Bu işletmeler robotlara yatırım yapma kararı olsa da şu anda robot şeflerin yemek yaptığı yiyecek-içecek işletmeleri henüz çok yaygın değildir. Tüketicilerin robot şeflere ilişkin algıları yatırım kararını etkileyecektir. Bu çalışmada mevcut ve potansiyel tüketicilerin robot şeflere yönelik algılar tespit etmek amaçlanmıştır. Robot şeflerin hizmet verdiği işletme sayısının yaygın olmaması nedeniyle bu çalışmada aylık kullanıcı sayısı 1.5 milyarı geçen ve 2022 yılında 2.56 milyar aktif kullanıcısı olan YouTube platformunda yer alan robot şeflere yönelik videoların yorumlarını analiz etmek amaçlanmıştır. İnternet kullanıcılarının yaklaşık %82'si tarafından kullanılan Youtube'da bu tarz videolar yapılan yorumların gelecekteki tüketici davranışı hakkında bilgi vereceği düşünülmüştür. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerine başvurulmuş ve en çok izlenen 8 videoya ilişkin izleyici yorumları MaxQDA 22 programı ile toplanmış ve analiz edilmiştir. Analiz sonucuna göre, videolar görünüm, yemek, maliyet, hizmet sunumu, hijyen, teknolojik donanım ve deneyimleme isteği ana temalarına ayrılmış ve bu ana temalara yapılan yorumlar olumlu ve olumsuz alt temalarında gruplandırılmıştır.

Keywords: Robot şef, YouTube, Kullanıcı yorumları

Evaluation of Comments on Videos Cooked by Robot Chefs on Youtube

Changes and developments in technology after Industry 4.0 have begun to find a place in daily life. One of them is the use of robot chefs in restaurant kitchens. With the difficulty of finding workers

worldwide and the cheapening of technology, robots have begun to enter kitchens. The number of restaurants where robot chefs work is increasing in countries such as the United States and Japan. Well-known catering businesses Chipotle, Wing Zone, and White Castle are just a few of the restaurant chains that have invested in robotics. Although these businesses have decided to invest in robots, food, and beverage businesses where robot chefs cook are not common now. Consumers' perceptions of robot chefs will affect the investment decision. This study, it is aimed to determine the perceptions of potential consumers towards robot chefs. This study, it is aimed to analyze the comments on the videos of robot chefs on the YouTube platform, whose monthly user number exceeds 1.5 billion since the number of businesses served by robot chefs is not widespread yet. It is thought that the comments made on such videos on YouTube, which is used by approximately 82% of internet users, will provide information about future consumer behavior. Qualitative research methods were used in the research and the comments on the most watched 8 videos were collected and analyzed with the MaxQDA 22 program. According to the analysis results, the videos were divided into the main themes of appearance, food, cost, service delivery, hygiene, technological equipment, and the desire to experience, and the comments made on these main themes were grouped into positive and negative sub-themes.

Keywords: Robot chef, YouTube, User reviews

GİRİŞ

Ağırlama endüstrisinde robotların hizmet sağlayıcı olarak kullanımı gün geçtikçe yaygınlaşmaktadır (Ivanov, Gretzel, Berezina, Sigala & Webster, 2019; Ivanov, Webster & Garenko, 2018; Kuo, Chen & Tseng, 2017; Murphy, Hofacker & Gretzel, 2017). Teknolojik ilerleme ve yenilikler, müşteri tercihlerindeki değişiklikler, artan rekabet ve artan işgücü maliyetlerini dengeleme ihtiyacı, ağırlama endüstrisinde hizmet robotlarının uygulanmasını yönlendirmiştir (Tuomi, Tussyadiah & Stienmetz, 2021; Loria, 2018). Amerika Birleşik Devletleri'nde restoran işletmelerinin neredeyse %50'si işgücü boşluklarını doldurmaya yardımcı olması için önümüzdeki 2-3 yıl içinde otomasyon teknolojisinde yararlanmayı planlamaktadır (Stone, 2022). Bu endüstri içinde yer alan restoran işletmelerinde ilk başta robotlar garson olarak kullanmaya başlansa da kademeli olarak robotların kullanım alanları artırarak şef olarak da işletmenin bir parçası haline getirmektedir. Son yıllarda özellikle gastronomi odaklı turizm hareketleri artmış ve gastronomi, turistlerin bir destinasyonu ziyaret etme kararlarında giderek daha fazla motive edici bir faktör haline gelmiştir (Levitt, Zhang, DiPietro & Meng, 2019; Kim & Eves, 2012). Bu nedenle birçok özellikli ve farklı konseptte restoranların sayısı artmaktadır. Bunlardan biri de robotik otomasyon sistemlerinin kullanıldığı robot temalı restoranlardır. Robot temalı restoranlara geçtiğimiz yıllarda bir talep olsa da Covid-19 pandemisi sonrasında talep daha da artmıştır. Çünkü 2020 yılı itibari ile tüm dünyayı etkisi altına alan Covid-19 pandemisiyle birlikte insanların sosyal ortamlarda beraber olması zorlaşmış, sosyal mesafe artmış ve insanın insandan hizmet alması zorlaşmıştır. Bu dönemde hastalıktan korkan insanların otomasyona ve insan temasını azaltacak uygulamalara ilgisi artmıştır. Covid-19 sonrasında turizm işletmeler faaliyetlerine devam edebilecekleri yöntemler ararken teknolojiye ve robotik otomasyona dayalı hizmet sistemlerine daha fazla yönelmiştir (Ye, Sun, Law, 2022; Messori & Escobar, 2021).

Literatür incelendiğinde robot şeflerin Çin, Japonya, Singapur, Fransa, Almanya, Dubai, Hindistan, Amerika Birleşik Devletleri gibi ülkelerdeki restoran/otel mutfaklarında ya da kamyon kasasında üretim yaptığı görülmektedir. Robot şeflerin daha çok "fast food" olarak adlandırılan ve hızlı tüketilen gıdaları ya da içecekleri üretebildiği görülmektedir. Robot şefler pizza, ramen, noodle, sosis, omlet, ekonomiyaki ve hamburger yapabilmektedir (Uzan & Sevimli, 2020). Robot şeflerle ilgili bilgiler Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1. Literatürde Tanımlanan Robot Şefler

Robot Adı	Üretici Firma	Robotun Yaptığı Ürün/İş
Robotik Mutfak	Moley Robotik	Sisteme kaydedilen her türlü reçete
Bot Şef	Samsung	Doğrama, çırpma, dökme ve temizleme gibi mutfak işleri
Foxbot	Foxconn Teknoloji Grup	Erişte kesimi, erişte pişirme, kendini temizleme
Pazzi	EKIM	Pizza hamuruna domates sosunu yayma, fırına koyma, bir karton kutuya koyup kesme
Pepe, Giorgio, Marta, Bruno, Vincenzo	Zume Pizza	Pizza hamuruna sos dökme ve sosu yayma, pizzayı fırına yerleştirme, fırından çıkarıp servise sunma
The Kitchen	Toyota, Pizza Hut, Nachi Robot Sistemleri	Buzdolabından hazır pizzayı çıkarma, konveyörlü fırına yerleştirme, pizzayı dilimleme ve kutuya yerleştirme
AUSCA	Curve Otomasyon	Tavaya yağ dökme, yumurta kırma ve bunun sonucunda omlet yapma ve omleti servis etme
Flippy	Miso Robotik	Hamburger köftesinin ızgaraya ne zaman yerleştirildiğini otomatik olarak algılama, pişirme boyunca köfteleri gerçek zamanlı olarak izleme, pişen köftelerin spatula ile çevirme ve pişirme sonrası ızgara yüzeyini temizleme
Koya ve Kona		Erişte kesme, erişteyi kaynatma, servis yapma
Ramen Robotu	AiseiCo	Erişte kaynatma, süzme, ramen kasesine erişteyi dökme, kâseyi et suyu ile doldurma, kâseye garnitür ekleme ve servis etme
BratWurst Bot	Forschungszentrum Informatik (FZI)	Izgaraya sosis yerleştirme, çevirme, pişirme ve sosisi servis etme
Okonomiyaki Robotu	ToyoRikiCo	Izgarayı yağlama, Okonomiyaki karışımını ızgaraya dökme, ürünü çevirme ve pişirme

Kaynak: Uzan & Sevimli, 2020.

Tablo 1. İncelendiğinde robot üreten firmaların şimdiye kadar 11 farklı robot şef geliştirdiği ve bu robot şeflerin önceden tanımlanan işleri ya da menüleri yapabildiği görülmektedir. Robot şeflerin genellikle otel, havayolu, fast food restoranlarında hizmet verdiği görülmektedir.

Robot şeflerin restoranlarda hizmet personeli olarak kullanılmaya başlamasıyla birlikte robot şeflere yönelik tüketici algılarını araştıran çalışmaların sayısı artmaktadır (Zu, 2022; Fuste-Forne, 2021; Ayyıldız & Eroğlu, 2021). Günümüzde hala turizm hizmetlerinde robotların kullanımı tartışmaya neden olmaktadır. Çünkü turizm hizmetlerinde robot kullanımı konusunda tüketicilerin bir kısmı aşırı heyecan ve istek duyarken, bir kısmı ise bu durumu olumsuz karşılamaktadır. Turizm

ve gastronomik deneyimlerin robotlaştırılması hem hizmet sağlayıcıların hem de müşterilerin bu yeni oluşuma uyum sağlaması gereken bir durumdur (Fusté-Forné, 2021). Bu nedenle çalışmada bu restoranları deneyimlemiş ya da deneyimlememiş potansiyel müşterilerin robot şeflere yönelik algıları tespit edilmeye çalışılmıştır. Tüketicilerin robot şeflere ya da bu konseptte hizmet veren restoranlara yönelik ilgili yatırımcıların kararları üzerinde etkili olabileceği için çalışmanın sonuçlarının önemli olacağı düşünülmektedir.

YÖNTEM

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi yöntemine başvurulmuştur. İçerik analizi yönteminde dokümanlar yoluyla elde edilen veriler, verilerin kodlanması, temaların bulunması, kodların ve temaların düzenlenmesi ve bulguların tanımlanması ve yorumlanması olarak farklı aşamalarda analiz yapılabilmektedir (Yıldırım & Şimşek, 2013). Bu çalışmada YouTube platformunda robot aşçıyla ilgili yayınlanan videolara ait yorumlar değerlendirilmiştir. Bu nedenle çalışmanın evrenini Youtube platformunda paylaşılan “Robot Şef” videolarına yapılan yorumlar oluşturmaktadır. Youtube’da robot şef hakkında birçok dilde video olduğu için bu çalışmada örnekleme yöntemlerine başvurulmuş Türkçe ve İngilizce yayınlanan videolara yapılan yorumlar değerlendirmeye alınmıştır. Youtube’da “robot şef”, “robot aşçı”, “robot chef”, “robot restoran”, “robot restaurant” anahtar kelimeleri arama yapılmıştır. Arama 9-14 Ekim 2022 tarihinde yapılmıştır. Arama sonucunda toplam 86 video olduğu tespit edilmiştir. Bu videolardan bazıları 6-7 yıl öncesine ait olduğu bazılarına ise herhangi bir yorum yapılmadığı görülmüştür. Teknolojideki gelişmelerin çok hızlı olması nedeniyle robot teknolojileri çok geliştiği için 1 yıldan eski videoların güncel olanı göstermeyeceği düşünülmüştür. Bu nedenle çalışmada en çok 1 yıl öncesi ve günümüze kadar olan, izlenme sayısı 10.000 ve üzeri olan ve yorum yapılan videolar incelenmiştir. Bu kriterler kapsamında toplam 8 video tespit edilmiştir. Bu videolara yapılan yorum sayısı toplam 2.504 olarak tespit edilmiştir. Ancak yorumların içeriği incelendiğinde konuyla alakasız olan yorumlar analizden çıkarılmıştır. Konuyla ilgili olan 1083 yorum üzerinden analizler gerçekleştirilmiştir. Yorumlar MAXQDA Professional 22 ile toplanmış ve yine aynı program yardımı ile kodlama yapılarak analiz edilmiştir.

BULGULAR

Araştırma sınırlılıkları doğrultusunda YouTube’da arama yapıldığında içinde robot aşçı ve robot restoran içeriğine sahip 8 video tespit edilmiştir. Bu videolara ilişkin detaylı bilgiler Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2. Robot Aşçıların Olduğu Videolara İlişkin Genel İstatistikler

Restoran	Video İzlenme Oranı	Video Süresi	Yorum Sayısı
Video 1	535.182	14:24	913
Video 2	55.268	15:05	204
Video 3	1.107.124	1.29	940
Video 4	33.517	5.32	76
Video 5	41.461	7.07	88
Video 6	33.814	7.32	37
Video 7	191.366	3.41	220
Video 8	14.346	1.07	26
Toplam			2.504

Tablo 2. incelendiğinde en çok izlenme oranına sahip videonun 1.10.124 olduğu en az izlenen videonun ise 14.346 kere izlendiği görülmektedir. En uzun video süresi 15.05 dakikadır ve bir videoya en fazla yapılan yorumun 940 olduğu görülmektedir. YouTube’da yer alan robot şef içerikli videolar incelendiğinde robot restoranların genellikle Dubai, Amerika Birleşik Devletleri, Japonya gibi ülkelerde hizmet verdiği görülmektedir. Robot şeflere ait videolar incelendiğinde Tablo 3.’deki ana temalar oluşturulmuştur.

Tablo 3. Robot Şeflere Ait Videoların Ana Temaları

Değerlendirme Kriteri
Görünüm
Yemek
Maliyet
Hizmet Sunumu
Hijyen
Teknolojik Donanım
Deneyimleme İsteği
Personel

Tablo 3 incelendiğinde araştırma kapsamında değerlendirilen videoların görünüm, yemek, maliyet, hizmet sunumu, hijyen, teknolojik donanım ve deneyimleme isteği kriterleri ile değerlendirildiği görülmektedir. Bu kriterler 2 ana kategori kapsamında ele alınmıştır. Videoyu izleyen YouTube kullanıcılarının yapmış olduğu yorumlar “Olumlu” ve “Olumsuz” olmak üzere iki ana kategori kapsamında incelenmiştir ve her biri kendi içinde alt kategorilere ayrılmıştır (Bakınız Tablo 4).

Tablo 4. Robot Şeflere Yönelik YouTube Kullanıcı Yorumlarının Değerlendirilmesi

Ana Tema	Alt Tema	Alt Tema
Görünüm	<i>Olumlu</i>	<i>Etkileyici n:251, Fantastik n:245, muhteşem tasarım n: 121, Eğlenceli n:115 Yaratıcı n:102, filmlerdeki gibi n:95</i>
	<i>Olumsuz</i>	<i>Kötü n:286, Sınırlı tarif sayısı ve yemek seçeneği n:265, korkunç n:152, soğuk n:102, Sıradan n:94, Vasat n:67, iştah açıcı görünmüyor n:64</i>
Yemek	<i>Olumlu</i>	<i>Güzel görünüm n: 255, standart kalite n: 246, sağlıklı görünüm n:197, muhteşem n: 179, standart baharat miktarı n:54,</i>
	<i>Olumsuz</i>	<i>Sınırlı tarif seçeneği n: 289, standart ve makine üretimi n: 279, Malzeme kalitesi ve tazeliği sorunu n: 186, robotların şef olarak yetenekleri olamaz n: 154, ruhu yok n: 113</i>
Maliyet	<i>Olumlu</i>	<i>Uzun vadede maliyet düşebilir n: 451</i>
	<i>Olumsuz</i>	<i>Robot şeflerin olduğu restoranlar pahalı n: 352, Yatırım maliyeti yüksek n: 124</i>
Hizmet Sunumu	<i>Olumlu</i>	<i>Farklı n: 451, İlgi çekici n: 145, Kaliteli n: 165, Malzeme kullanımı standart n: 95</i>
	<i>Olumsuz</i>	<i>Yavaş n: 441, İnsan sıcaklığı yok n: 170, İnsana ihtiyaç var n: 152,</i>
Hijyen	<i>Olumlu</i>	<i>Temiz n: 264, Sosyal mesafe korunuyor n: 145, Kendi kendini temizleyebilir n: 65</i>
	<i>Olumsuz</i>	<i>Hijyenik değil n: 320, robot kim tarafından temizlenecek n: 106</i>
	<i>Olumsuz</i>	<i>İnsan gibi görünmesi için gelişmeye ihtiyacı var n: 420</i>
Deneyimleme İsteği	<i>Olumlu</i>	<i>Deneyimlemek isterim n: 851</i>
	<i>Olumsuz</i>	<i>Denemek istemem n: 462</i>
Personel	<i>Olumlu</i>	<i>Personel standart hizmet verecek n: 147, personel sorununa çözüm olacak n: 112</i>
	<i>Olumsuz</i>	<i>İşsizliği arttıracak n: 684, Sıcak bir personel karşılaması ile aynı deneyim olmayacak n: 254, Aşçı olarak kendi tarifleri olamaz n: 115</i>
Teknolojik Donanım	<i>Olumlu</i>	<i>Tasarım harikası n: 552</i>
	<i>Olumsuz</i>	<i>İnsan gibi görünmesi için gelişmeye ihtiyacı var n: 420</i>

Tablo 4'te yer alan olumlu kategorisi altındaki ana tema değerlendirildiğinde görünüm açısından robot şefleri ve restoranları etkileyici, eğlenceli, yaratıcı, filmlerdeki gibi buldukları görülmektedir. ("*Robot şeflerin olması çok etkileyici, robotların bu seviyeye gelmesi benim için çok etkileyici*", "*Bir robotun şef olması çok yaratıcı!! Gordon Ramsey'e rakip olabilir mi?*"). Bir başka ana tema olan yemek kullanıcılar tarafında güzel, sağlıklı görünüm ve standart kalite gibi nitelendirmişlerdir. Kullanıcıların hepsi robot şeflerin yaptığı yemekleri deneyimlememişlerdir. Ancak videoda hazırlanan yemeklerin sağlıklı yiyeceklerden seçilmesi kullanıcıları etkilemiştir. Aynı zamanda yemeğin şeften şefe farklılık göstermeyeceği standart bir kalitede olacağı vurgulanmıştır ("*Bir restorana gittiğimde aşçı değiştiğinde aynı tadı bulamıyorum. Robot aşçılar (şefler) buna çözüm olabilir*" "*Robot şefler sağlıklı yiyecekler pişiriyorlar bu çok muhteşem.*"). Bir diğer ana tema olan maliyet için kullanıcılar uzun vadede maliyetlerin düşeceğini ve yemeğin daha uygun fiyatla satışa sunulacağını belirtmiştir. Robot şefler hizmet sunumu değerlendirildiğinde farklı, ilgi çekici, kaliteli olarak nitelenmiş ve robot şeflerin standart ölçülerde herkese aynı ürünü çıkaracağı belirtilmiştir. ("*Robot barmen tarafından kokteylinin hazırlanması muhteşem bir deneyim*". "*Robot şef için yapılan her bir yemek standart tuz, baharatlar hep aynı miktar tuzu eksik ya da acı deme şansınız yok!*"). Kullanıcılar robot şefler tarafından yapılan yiyeceklerin ve robot şeflerin olduğu mutfakların daha hijyenik olacağını düşünmektedir. Özellikle Covid-19 pandemisi sonrasında robot şef tarafından yapılan yiyeceğin bulaşıcı hastalıkları önleyebileceği, personel ihmalinden kaynaklanacak herhangi bir hijyen olmayan durum meydana gelmeyecektir ("*Robot şefler kendi kendilerini temizleyebiliyor olması restoranın temiz olup olmaması endişelerimi azaltıyor.*", "*Covid-19 sonrasında dışarda yemek yemek benim için oldukça zor. Hiçbir restoranın temizliğine güvenim yok. Robot şefler bu konuda içimi rahatlatıyor*"). Yorumlar incelendiğinde 851 kişinin robot şef ve/veya robot restoran konseptini deneyimlemek istediği görülmektedir ("*Robot şeflerden yemek yemek fikri çok etkileyici, adeta bir film sahnesi gibi*"). Kullanıcıların bir kısmı robot şeflerin işgücü sorununa çözüm olacağını ve bir restorana gidildiğinde standart hizmet verecek olmasını olumlu olarak değerlendirdikleri görülmektedir ("*Bir restorana gittiğimde ucuz ve standart bir hizmet almak isterim. Robot aşçılarla bu mümkün!*", ". "*Sonunda artık fast food işçileri olmayacak, bir McDonald's ve bunun gibi diğer restoranlarda çalışan bir kişi iki kişi olabilir bundan sonra robotlar ile işgücü otomatik hale getirilecek*"). Ayrıca videoyu izleyen kullanıcılar robot şeflerin bir tasarım harikası olduğunu belirtmişlerdir.

Tablo 4.'te yer alan kriterler olumsuz yorumlar açısından incelendiğinde kullanıcılar robot şefleri görünüm açısından kötü, korkunç, soğuk, sıradan ve vasat olarak değerlendirdikleri görülmektedir. Ayrıca robot şeflerin sınırlı sayıda tarif bildiği ve çok fazla yemek seçeneğinin olamayacağı belirtilmiştir. Bununla birlikte robot şefler tarafından yapılan yemeklerin iştah açıcı olmayacağı vurgulanmıştır ("*Bir robot insanın yerini asla alamaz mutfak yardımcı olabilir belki ama bir insan gibi yemek yapamaz*", "*Robot şefe yüklenen tarif kadar yemek yapabilir. Ünlü aşçıların mutfak sırlarını buna yüklemek ne kadar mümkün?*", "*Bir robotun yemek yaptığını düşünmek bana soğuk bir hissiyat veriyor.*"). Yemek ana temasına göre robot şeflerin yapacağı yemeklerin standart ve makine üretimi gibi olacağı, malzeme kalitesi ve tazeliğini nasıl denetleneceği konusunda endişeleri vardır. Ayrıca robot aşçıların ruhu olmayacağı ve asla bir insan gibi yemek pişiremeyeceği de vurgulanmıştır. Yorum yapanlar arasında daha önce böyle bir restorana deneyimlediğini söyleyen birkaç kullanıcı robot aşçıların yaptığı yemekleri denemek istediklerini ancak denedikten sonra insan bir şef kadar lezzet almadıklarını vurgulamışlardır. Kullanıcılar robot şeflerin işletmeler için maliyetli olacağı ya da bu restoranların pahalı olacağını düşünmektedirler. Kullanıcı yorumları incelendiğinde robot şeflere yönelik en fazla eleştirinin hizmet sunumuna yönelik olduğu görülmektedir. Robot şeflerden hizmet alan kullanıcıların yorumlarına göre hizmet sunumunun çok yavaş olduğu belirtilmiştir ("*O kadar yavaş hareket ediyor ki yemeğin pişme süresini merak ettim.*", "...*robot restoranda robot barmene sipariş verdim içeceğim hazırlanırken robot arızalandı içeceğin hazırlanması için belirtilen süreden uzun bir süre sonra hazırlandı.*"). Robot şeflerle ilgili videoları izleyen kullanıcılar robot şeflerin nasıl ya da kim tarafından temizleneceği konusunda kaygılarını dile getirmişler ve hijyenik olmadığını belirtmişlerdir. Kullanıcı yorumlarının 462 tanesinde robot şefleri ve/veya restoranları deneyimlemek istemediklerini vurgulanmıştır. Yorumların bir kısmında

robot şeflerin olduğu işletmelerde işsizliğin artacağına yönelik yorumlar bulunmaktadır. Bunun dışında robot şeflerin, robot işgücünün insanın yerini tutmayacağına belirtilmektedir. Yorumlara göre robotlar insansı bir tasarıma sahip olsa bile insan sıcaklığının olmayacaktır. Ayrıca robot şeflerin kendine has tarifleri (reçeteler) olamayacağını ve yemeklerin bekleneni karşılamayacağını vurgulamışlardır (“Ben şu an saatlik 15\$’a çalışıyorum. Robot işçilerin artmasıyla bu rakam daha da düşebilir. Endeşeliyim!”, Robot bir şefi diğer şeflerden ayıran ne olabilir? Kendine özgü tarifleri olabilecek mi hiç sanmam!”). Kullanıcılar robot şeflerin insan gibi görünmesi ya da daha iyi hizmet verebilmesi için gelişmeye ihtiyacı olduğunu belirtmişlerdir (“Robotların kat ettiği yolu azımsamıyorum ancak daha iyi hizmet verebilmek için biraz daha gelişmeye ihtiyaçları var”).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Teknolojide yaşanan gelişmelerle birlikte ağırlama endüstrisinde robotik teknolojiler daha fazla alanda kullanılmaya başlamıştır. Robotların turizm sektöründe ne kadar yer edineceğine dair tartışmalar sürerken sektörde lider olan turizm işletmeleri iş süreçlerine robotları dahil etmektedir. Turizm sektörünün ayrılmaz bir parçası olan yeme-içme faaliyetleri gastronomi turizmi ile farklı bir boyuta taşınmış ve günümüzde yeme-içme başlı başına bir destinasyonu ziyaret etme nedeni olmuştur. Bu nedenle yiyecek-içecek işletmeleri tercih edilebilmek, rakiplerine karşı rekabet avantajı elde edebilmek için yenilikçi uygulamaları iş süreçlerinde kullanmaktadır. Günümüzde robot şefler özellikle Japonya, Dubai, Amerika Birleşik Devletleri gibi ülkelerdeki restoran işletmelerinde yer almaktadır. Ancak robotik teknolojiler kullanılarak tasarlanan restoran işletmeleri hala çok yaygın değildir ve birçok kişi tarafından denenme şansı yoktur. Bu çalışmanın amacı 2022 yılında 2.56 milyar aktif kullanıcısı olan YouTube’da (Dijital 2022 Küresel Genel Bakış Raporu) yayımlanan robot şef/robot restoran ile ilgili videolara yapılan yorumların analiz edilmesidir. Çalışmada YouTube’un seçilme nedeni internet kullanıcılarının neredeyse yarısının YouTube kullanıcısı olması ve videoların geniş bir kullanıcı kitlesi tarafından izlenebilir olmasıdır. Araştırmada YouTube’da yapılan yorumların tüketicilerin düşüncelerini yansıtacağı varsayılmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre videolara yapılan yorumlar görünüm, yemek, maliyet, hizmet sunumu, hijyen, teknolojik donanım ve deneyimleme isteği ana teması altında gruplandırılmıştır. Daha sonra olumlu ve olumsuz yorumlar iki alt temaya ayrılmıştır. Araştırma bulguları incelendiğinde bazı kullanıcıların robot şefler ve robotik tasarımlı restoranlar için heyecanlı olduğu görülürken bazı kullanıcıların ise robot şefler konusunda istekli olmadığı görülmektedir. Ancak yorumların analizi sonucunda robot şef ya da robot tasarımlı restoranları deneyimlemek isteyen potansiyel tüketici sayısının daha fazla olduğu görülmektedir. Bu sonuçtan hareketle işletme yatırımlarının gelecekte karşılığını bulacağı ve tüketiciler tarafından tercih edileceği söylenebilir. Bu çalışmanın sonuçları literatürde yer alan çalışmalarla benzerlik göstermektedir (Zu, 2022; Fuste-Forne, 2021; Ayyıldız & Eroğlu, 2021).

İlerleyen çalışmalarda tüketicilere anket ya da görüşme yöntemi ile robot şef ya da robot tasarımlı restoranlara gitme motivasyonları konusunda araştırma yapılabilir. Bu çalışmanın sonuçları uygulamaya katkı sağlayabilir. Çalışma sonucunda özellikle robot şeflere yönelik yapılan olumsuz yorumlar robot tasarımı ve hizmet sunumu noktasında uygulamacılara fikir verebilir.

KAYNAKÇA

- Fusté-Forné, F. (2021). Robot chefs in gastronomy tourism: what’s on the menu? *Tourism Management Perspectives*, 37, 100774.
- Ivanov, S., Gretzel, U., Berezina, K., Sigala, M., & Webster, C. (2019). Progress on robotics in hospitality and tourism: a review of the literature. *Journal of Hospitality and Tourism Technology*.
- Ivanov, S., Webster, C., & Garenko, A. (2018). Young Russian adults’ attitudes towards the potential use of robots in hotels. *Technology in Society*, 55, 24-32.

- Kim, Y. G., & Eves, A. (2012). Construction and validation of a scale to measure tourist motivation to consume local food. *Tourism management*, 33(6), 1458-1467.
- Kuo, C. M., Chen, L. C., & Tseng, C. Y. (2017). Investigating an innovative service with hospitality robots. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*.
- Levitt, J. A., Zhang, P., DiPietro, R. B., & Meng, F. (2019). Food tourist segmentation: Attitude, behavioral intentions and travel planning behavior based on food involvement and motivation. *International Journal of Hospitality & Tourism Administration*, 20(2), 129-155.
- Loria, K. (2018), "Robots Find a Home in the Restaurant Industry- Here's What is Next", Link: <https://upserve.com/restaurant-insider/the-future-is-now-how-robots-are-used-in-the-food-service-industry/>, Erişim Tarihi: 02.09.2022 .
- Murphy, J., Hofacker, C., & Gretzel, U. (2017). Dawning of the age of robots in hospitality and tourism: Challenges for teaching and research. *European Journal of Tourism Research*, 15(2017), 104-111.
- Stone, S. (2022), "Robots in Restaurants? What Restaurateurs Need to Know About This Growing Trend" Link: <https://squareup.com/us/en/townsquare/robots-in-restaurants#:~:text=Robot%20servers%20and%20food%20runners,kitchen%20to%20a%20guest's%20table.>, Erişim Tarihi: 01.09.2022.
- Tuomi, A., Tussyadiah, I. P., & Stienmetz, J. (2021). Applications and implications of service robots in hospitality. *Cornell Hospitality Quarterly*, 62(2), 232-247.
- Uzan, Ş. B., & Sevimli, Y. (2020). Gastronomideki robotik uygulamalar ve yapay zekâ. *Tourism and Recreation*, 2(2), 46-58.
- Ye, H.; Sun, S.; Law, R. A (2022), Review of Robotic Applications in Hospitality and Tourism Research. *Sustainability*, 14, 10827. <https://doi.org/10.3390/su141710827>.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri.(9. Genişletilmiş Baskı) Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Zhu, D. H., & Chang, Y. P. (2020). Robot with humanoid hands cooks food better? Effect of robotic chef anthropomorphism on food quality prediction. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 32(3), 1367-1383.